



## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Štefanku a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Anny Petruľákovéj, v právnej veci mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, Štúrova č. 2, 812 85 Bratislava, v právnej veci navrhovateľa: **T., spol s r.o.**, H.X., V.T., zast. Mgr. Ing. I.I., H.X., V.T, proti odporcovi: **T., a.s.**, Š.X., B., zast. JUDr. M.K., G.X., B. advokátom, Advokátska kancelária G., o vydanie poverenia zvolať mimoriadne valné zhromaždenie s prísl., proti výroku uznesenia Okresného súdu Bratislava I. z 18. novembra 2004 č. k. 34 Exre 89/04 podaného dňa 25. júla 2005 pod č. VI/2 Pz 152/05 - 56, takto

### **r o z h o d o l :**

Najvyšší súd napadnuté uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 18. novembra 2004 č. k. 34 Exre 89/04 – 73 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

### **O d ô v o d n e n i e :**

Okresný súd Bratislava I uznesením z 18.11.2004 č.k. 34 Exre 89/04-73 poveril navrhovateľa T., spol. s r.o., zvolať v lehote 40 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia mimoriadne valné zhromaždenie obchodnej spoločnosti T., a.s. Ako program mimoriadneho valného zhromaždenia malo byť otvorenie, zvolanie orgánov mimoriadneho valného zhromaždenia, informácia predstavenstva o zmenách akciovej štruktúry, zmena štatutárnych orgánov, rôzne a záver a súčasne ho poveril na všetky s tým súvisiace úkony. Súd určil, že

predsedom mimoriadneho valného zhromaždenia obch. spol. T., a.s. konaného na základe tohto konania bude Mgr. Ing. I.I., advokát, H.X., V.T., až do zvolania predsedu mimoriadneho valného zhromaždenia. Odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania 9 632 Sk. Okresný súd pri rozhodovaní vychádzal z toho, že navrhovateľ nadobudol v exekučnom konaní 110 ks akcií odporcu s menovitou hodnotou 1 000 000 Sk na akciu a tým bola splnená 5 % zákonom stanovená hranica oprávňujúca domáhať sa navrhovateľovi vydania poverenia zvolať mimoriadne valné zhromaždenie odporcu. Podľa názoru Okresného súdu na veci nič nemení ani rozhodnutie Ministerstva financií SR z 9.12.1998 č. 043/1998/SAN, nakoľko toto rozhodnutie bolo rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 28.5.2002 č. k. 4 SŽ 143/01 zrušené a tým došlo k navráteniu do pôvodného stavu. To, že navrhovateľ nie je v zozname akcionárov odporcu súd taktiež nepovažoval za prekážku pre vyhoviecie návrhu, z toho dôvodu, že tento zoznam nie je konštitutívneho charakteru, ale má význam len pre deklaráciu určitých skutočností. Nezapísanie niektorých z akcionárov do tohto nemohlo a nemôže spôsobiť, či oprávnený súd je alebo nie je majiteľom tých ktorých akcií. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd napokon poukázal na ustanovenie § 7 zák.č. 600/92 Zb. o cenných papieroch vtedy platného podľa ktorého k zmene majiteľa cenných papierov dochádzalo buď prevodom alebo prechodom. Obdobnú právnu úpravu prevzal aj zákon č. 566/2001 Z. z. Z týchto dôvodov okresný súd dospel k záveru, že navrhovateľ je majiteľom 110 ks akcií odporcu a keďže preukázal splnenie podmienky uvedenej v § 181 ods. 3 Obch. zák. návrhu navrhovateľa vyhovel.

Generálny prokurátor v tom videl porušenie zákona okrem všeobecných ustanovení OSP § 1, § 2, § 6 a § 120 poukázal na ust. § 1, 2, 10 ods. 1, ods. 2 písm. i/ zák. č. 92/1991 Zb. o veľkej privatizácii.

Najvyšší súd SR mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora vyhovel a rozsudkom z 28. júna 2006 č. 1 M Obdo 5/2005 uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 18.11.2004 č. k. 34 Exre 89/04-73 zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. V podstate stotožnil sa s právnym názorom a hodnotením generálneho prokurátora.

Proti tomuto zrušujúcemu uzneseniu podal ústavnú sťažnosť navrhovateľ (T., spol. s r.o.) a nálezom ústavného súdu z 11.12.2007 č. k. II.ÚS159/07-37 Ústavný súd SR rozhodol, že základné právo spoločnosti T. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 1 M Obdo 5/2005 z 28. júna 2006 porušené bolo. V dôsledku toho Ústavný súd SR zrušil citovaný rozsudok Najvyššieho súdu SR a vec vrátil v rozsahu zrušenia Najvyššieho súdu SR na ďalšie konanie. Spoločnosti T. priznal náhradu trov konania 6825,40 Sk, ktoré je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne JUDr.

B.K. Ústavný súd v samotnom náleze poukázal na obsah sťažnosti sťažovateľa, ktoré spočívalo v podstate v tom, že vytýkal Najvyššiemu súdu SR porušenie zákona a svoje tvrdenie odôvodňoval tým, že rozhodnutím sa odchyľil od doterajšej rozhodovacej praxe reprezentovanej rozsudkom 7 Obo 230/99 zo 14.10.1999 uverejnenom v zbierke rozhodnutí stanovísk súdov SR ročník 2000 zošit 4 str. 35-36 podľa právnej vety ktorého právoplatným rozhodnutím súdu o zvolaní mimoriadneho valného zhromaždenia je súd v inom konaní viazaný a nie je oprávnený ako predbežnú otázku skúmať správnosť tohto rozhodnutia a to ani v prípade, že by rozhodnutie o zvolaní bolo v rozpore so zákonom. Sťažovateľ porušenie zákona videl i v tom, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora bolo neprípustné, pretože jeho podanie nevyžadovalo ochranu práv a zákonom chránených záujmov fyzických a právnických osôb štátu a túto ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami a to preto, že na samotnom základe rozsudku okresného súdu ohľadom zvolania valného zhromaždenia nebolo prijaté žiadne rozhodnutie, ktoré by do práv alebo právom chránených záujmov akéhokoľvek subjektu mohlo zasiahnuť aj keby bolo, zákon umožňuje takéto prijaté uznesenie napadnúť, čo sa nikdy nestalo. Ani z napadnutého rozsudku nemožno zistiť, z akého dôvodu považoval uvedenú podmienku prípustnosti mimoriadneho dovolania za splnenú. V tom videl sťažovateľ aj porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru tým, že narušil zásadné právo istoty sťažovateľa keď rozhodol odlišne od rozhodnutia Ncdo 2/99 z 28.2.2001, pričom takýto zásah je neospravedliteľný a neudržateľný.

K sťažnosti sa vyjadril Najvyšší súd SR listom Kp 8/07-18 zo 7.6.2007, v ktorom závere Najvyšší súd SR konštatuje, že postupom a rozhodnutím dovolacieho súdu práva sťažovateľa nemohli byť porušené a Najvyšší súd SR považuje ústavnú sťažnosť navrhovateľa za zjavne neopodstatnenú a preto ju navrhol zamietnuť.

Ústavný súd poukázal na to, že rozhoduje podľa čl. 120 ods. 7 Ústavy o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd. Ďalej poukázal na čl. 46 ods. 1 Ústavy čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru, ako aj na svoje rozhodnutie, že úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré z ústavného hľadiska sú neospravedliteľné a neudržateľné (I.ÚS 17/01). Ďalej uvádza svoju právomoc, ktorú mu Ústava dáva ako aj na svoje rozhodnutie I ÚS 48/02. Poukázal aj na genézu exekúcie a právomoc posudzovať zákonnosť priebehu exekúcie exekučnému poriadku, ktorému zároveň poskytuje dostatočný priestor na zásah do priebehu o rozhodovaní o námietkach proti nej o jej prípadnom zastavení či odklade. Ďalej vyberá zo svojich rozhodnutí

niektoré rozhodnutia, ktoré čiastočne cituje, konkrétne za diskriminačné možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť (mutatis mutandis PL.ÚS 21/00 a PL. ÚS 6/04). V ďalšom sa zmieňuje o tom, že samotná okolnosť, že najvyšší súd, ako súd konajúci o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora smerujúcim proti rozhodnutiu okresného súdu č. k. 34 Exre 89/04 z 18.11.2004 posudzoval otázku zákonnosti nadobudnutia akcií sťažovateľa v prípadne skončenom exekučnom konaní ako otázku prejudiciálnu, znamená, že najvyšší súd týmto svojim postupom porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé konanie. Len týmito argumentmi odôvodnil aj porušenie práv Najvyšším súdom SR v dovolacom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10 ods. 2, OSP), predtým než prejednal dovolanie, skúmal či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať (§ 103 v spojení s § 243c OSP). V dôsledku zrušenia prvého rozsudku spadá do jeho právomoci vec prejednať znova.

Z procesnej stránky ide o ojedinelý prípad a v prvom rade z tohto hľadiska bolo potrebné vyriešiť základné otázky spojené s týmto sporom, po zrušujúcom náleze Ústavného súdu. Exekučný poriadok (zákon č. 233/1995 Z. z.), aj po viacerých novelizáciách bol a je podrobený veľkej kritike odbornej verejnosti. Postup niektorých exekútorov podľa neho v niektorých prípadoch je ťažko pochopiteľný. Už len základná skutočnosť, ako je obmedzené podanie odvolania proti rozhodnutiu exekútora, ktoré končí na prvostupňovom súde je spojené s porušovaním práv, ale nie práv exekútora. Ostáva tu len mimoriadny procesný zásah.

Podľa § 243e ods.1, OSP ak generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor") na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f) a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Do vecnej právomoci generálneho prokurátora patrí posúdiť a nemôže ho nahradiť ani súd, ani iný mocenský či správny orgán, či došlo k naplneniu podmienok pre podanie mimoriadneho dovolania. Ak je napadnuté rozhodnutie tohto orgánu, v novom rozhodnutí môže mimoriadne dovolanie zamietnuť, ale nemôže ho zastaviť pre nesplnenie podmienok, ktoré skúmal generálny prokurátor. Túto zákonnú úpravu dovolací súd považuje za správnu, pretože umožňuje nápravu aj takých rozhodnutí, v ktorých už iná náprava nie je možná. Medzi takéto rozhodnutia patria aj niektoré rozhodnutia okresného súdu. Na otázku, či bolo v právomoci generálneho prokurátora v konkrétnej veci podať mimoriadne dovolanie, možno odpovedať len

pozitívne. Mimoriadne dovolanie sa tým dostalo na rozhodnutie príslušnému dovolaciemu (Najvyššiemu súdu SR) súdu, ktorý mimoriadne dovolanie prejednáva. Postavenie súdov (všeobecných) upravuje čl. 141 Ústavy SR. Podľa odseku (1) „V Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy“. Ak súd má byť pri rozhodovaní nezávislý a nestranný, nemôže sudcovi do jeho rozhodovacej činnosti nikto zasahovať. Nemôže tak urobiť ani najvyšší orgán štátnej moci, ani vláda a ani ústavný súd. Nemožno hovoriť o nezávislom, či nestrannom súde ak ústavný súd zruší z r u š u j ú c i rozsudok súdu a tým vysloví vlastne záväzný názor, či už priamo alebo nepriamo, ako má tento všeobecný súd vo veci pokračovať.

Nesporne tomuto článku ústavy predchádza úprava druhej hlavy, základných práv a slobôd, medzi ktoré patrí článok 46, v ktorého odseku 1 je upravené:

„Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky“.

Odcitované články Ústavy SR si neodporujú, vyložiť ich možno len tak, že ústavnú sťažnosť možno úspešne podať na ústavnom súde, len po skončení veci, kedy už nemožno vec pred všeobecným súdom napadnúť. Ústavný súd skúma predovšetkým ústavnosť a len z tohto pohľadu môže zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov. Navyše to aj konštatuje, najnovšie vo svojom Náleze z 20. 2. 2008 č I. ÚS 197/07, takto:

„Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 24 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05)“.

V rozpore s uvedeným ústavný súd svojím nálezom zavádza akúsi štvrtú inštanciu pre všeobecné súdy.

Citovaný čl. 141 ods. 1 Ústavy SR garantuje, že súdnictvo vykonávajú nezávislé a nestranné súdy. Sotva možno v konkrétnom prípade hovoriť o nezávislom súde, keď nález ústavného súdu upravuje všeobecný súd v priebehu konania, ako má postupovať a je v zjavnom rozpore s ústavou. Najvyšší súd tento nález považuje za protiústavný a ako takým úprave v ústave dal prednosť.

Značná časť dôvodov Nálezu poukazuje nato, že v zrušenom rozsudku dovolacieho súdu neboli rešpektované judikáty iných senátov uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí. Máme

kodifikovaný právny poriadok a je základom pre postup súdu pri rozhodovaní, na rozdiel od anglo – amerického sudcovského práva COMMON LAW. Aj tam platia prísne zásady pri výbere judikátov prakticky postup obdobný nášmu legislatívnemu procesu. Ak sú judikáty, či už centrálne publikované alebo nepublikované uvádzané ako prameň práva, prameň osvojenej právnej mienky, potom nie je potrebné uvádzať odkiaľ ten názor pochádza a dokladať ho nezáväznými judikátmi. Súd pri svojej rozhodovacej činnosti nie je nimi viazaný a môže k nim mať výhrady. Aj keď sa niekedy rozhodnutia zdajú obdobné, každé je individuálne a ani na citovaných rozhodnutiach nemožno nároky zakladať, tie musia byť založené na zákone.

V závere dôvodov tohto rozhodnutia dovolací súd poukazuje na to, že v našom práve sa uplatňuje stará zásada „Ius ex iniuria non orfitur“ (právo nevzniká z bezprávia), teda na právnom úkone, ktorý nepožíva právnu ochranu, nemožno zakladať iné práva. Vytrhnúť z kontextu ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia jednu vetu, jeden úkon postupu súdu a na základe toho konštatovať, že svojím rozhodnutím všeobecný (v danom prípade Najvyšší súd SR) porušil ústavné právo niektorého účastníka na spravodlivý proces pred súdom bez toho, aby komplexne dané rozhodnutie zhodnotil, nemožno vysloviť, že k takému porušeniu práv došlo. Ak uplatňované práva na ústavnom súde vyplývajú z „bezprávia“, sotva požívajú ústavnú ochranu. Nejde len o túto vec, ktorú Najvyšší súd nechce prejedukovať, pre ďalšie konanie. V Náleze z 10. októbra 2007 č. I. ÚS 356/06, ktorým bolo zrušené uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. novembra 2005 č. k. 2Obo 344/05 ako súdu odvolacieho, vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Navrhovateľ v tomto konaní zjavne obchádzal zákon, keď ani len nejakých práv z vyhlásenia konkurzu sa nedomáhal, ale naopak zamietnutia návrhu na konkurz pre nemajetnosť, aby bol dlžník odstránený z obchodného registra a tým stratil právnu subjektivitu a nemohol sa brániť v inom spore. Ak by spravodajca poznal najzákladnejšie podmienky vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka, musel by konštatovať, že také podmienky splnené neboli (a ani navrhovateľ netvrdil opak) a preto z toho navrhovateľovi nemohli byť porušené nijaké práva.

Najvyšší súd preto opätovne zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 18. novembra 2004 č. k. 34 Exre 89//04 – 73, vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie ( § 243i ods. 2 v spojení s § 243 ods. 1, 2, OSP) pričom bude postupovať v intenciách zrušeného uznesenia Najvyššieho súdu SR z 28. júna 2006 č. k. 1M Obdo 5/05. Týmto právnym názorom je prvostupňový súd viazaný a v novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov základného a dovolacieho konania.

**P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.**

V Bratislave dňa 28. mája 2008n

**JUDr. Jozef Štefanko, v.r.**  
**predseda senátu**